

**Ustawa Nadzwyczajnego Zgromadzenia Prawodawczego
z dnia 31 października 1825 r.
Prawo o opiekach.
Dziennik Praw Rzeczypospolitey Krakowskiej z 1826 r.**

Nr 1068 Dziennika Głównego Senatu.

My, Prezes i Senatorowie
Wolnego, Niepodległego i Ściśle Neutralnego
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie mieszkańcom Kraju Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu wiadomo czynimy, iż na posiedzeniu Zgromadzenia Nadzwyczajnego Prawodawczego w dniu 31 października 1825 r. odbytym, uchwalonym zostało jednomyślnie Prawo o Opiekach w następującej osnowie.

Tytuł I.

**O małoletności, opiece nad małoletnimi i usamowolnieniu.
Zasada ogólna.**

Art. 1.

Małoletnią jest każda osoba bez różnicy płci, która jeszcze 21 lat wieku swego nie ukończyła.

[hasła: małoletniość; płeć; 21 rok życia]

Dział I.

O rozmaitych gatunkach opieki.

Oddział 1.

O opiece rodzicielskiej.

Art. 2.

Dopóki trwa związek małżeński, dopóty zarządza ojciec dobrami małoletnich swych dzieci własnymi, odpowiada za całość tychże dóbr, a za przychody wtenczas, jeżeli mu prawo użytkowania nadanym nie jest.

[hasła: małżeństwo; zarząd dobrami; ojciec małoletniego; przychody z dóbr; prawo użytkowania]

Art. 3.

Po rozwiązaniu małżeństwa przez śmierć naturalną albo cywilną, opieka nad małoletnimi należy samym prawem do pozostałego przy życiu ojca lub matki.

[hasła: małżeństwo; rozwiązanie małżeństwa; śmierć naturalna; śmierć cywilna; opieka nad małoletnim; ojciec; matka]

Art. 4.

Jeżeli w czasie śmierci męża żona jest brzemienną, Rada rodzinna mianować będzie kuratora dla ciąży; po narodzeniu dziecięcia matka staje się opiekunką, a kurator samym przez się prawem zostanie opiekunem przydanym.

[hasła: kurator dla kobiety ciężarnej; rada rodzinna; opiekun dziecka; kurator; opiekun przydany]

Art. 5.

Matka nie jest obowiązana do przyjęcia opieki, gdy się od niej dla ważnych przyczyn wymawia, dopóki jednak nie postara się o mianowanie opiekuna, dopóty wszelkie obowiązki opieki wykonywać winna.

[hasła: opiekun dziecka; matka dziecka]

Art. 6.

Jeżeli matka opiekunka chce pójść za mąż, na ten czas żądać powinna wprzód zwołania rady rodzinnej, która uchwali, czyli opieka przy niej ma pozostać. Gdyby tego nie uczyniła, wtedy utraci samym prawem opiekę, a mąż jej stanie się solidarnie odpowiedzialny za wszelkie wypadki z opieki, którą żona nieprawnie zachowała.

[hasła: opiekun dziecka; rada rodzinna; matka dziecka]

Art. 7.

Gdy Rada rodzinna przyzwolicie zwołana matkę przy opiece utrzyma, doda jej koniecznie męża za współopiekuna, który solidarnie odpowiedzialnym będzie za sprawowanie opieki od czasu zawartego małżeństwa.

[hasła: matka dziecka; rada rodzinna; opiekun dziecka]

Oddział 2.

O opiece powierzonej przez ojca lub matkę.

Art. 8.

Prawo obierania za opiekuna krewnego albo nawet obcego, należy tylko do ostatniego z umierających rodziców.

[hasła: opiekun dziecka; wybór opiekuna; krewny]

Art. 9.

Takowy opiekun obranym być może albo przez akt ostatniej woli, albo przez oświadczenie w Sądzie Pokoju lub przed notariuszem.

[hasła: opiekun dziecka; wybór opiekuna; sąd pokoju; notariusz]

Art. 10.

Matka po zamęściu powtórnym, nie utrzymana przy opiece dzieci z małżeństwa pierwszego, nie może dla nich obierać opiekuna.

[hasła: opiekun dziecka; wybór opiekuna; matka dziecka; powtórne małżeństwo]

Art. 11.

Wybór opiekuna dla dzieci z pierwszego małżeństwa, uczyniony przez matkę po zamęściu powtórnym przy opiece utrzymaną, wtenczas tylko ważnym będzie, jeśli go potwierdzi Rada familijna.

[hasła: opiekun dziecka; wybór opiekuna; matka dziecka; powtórne małżeństwo; rada familijna]

Art. 12.

Obrany opiekun przez ojca lub matkę nie jest obowiązany do przyjęcie opieki, jeśli go od przyjęcia teje prawne przyczyny uwalniają.

[hasła: opiekun dziecka; wybór opiekuna; odmowa sprawowania opieki]

Oddział 3.

O opiece wstępnych.

Art. 13.

Gdyby podług przepisów powyższych Oddziałów opieka ani przy ojcu, ani przy matce, ani przy obranym przez nich opiekunie nie była, wtenczas należy z prawa do dziada z ojca, a gdyby tego nie było, lub się od opieki prawnie wymówił, albo jej sprawować nie mógł, do dziada z matki, i tak w górę idąc w tym sposobie, że wstępny z ojca winien mieć zawsze pierwszeństwo przed wstępnym z matki w tymże samym stopniu.

[hasła: opiekun dziecka; wybór opiekuna; dziadek dziecka]

Art. 14.

Gdyby dziada z ojca i dziada z matki nie było, lub się ciż od opieki prawnie wymówili, albo jej sprawować nie mogli, a znajdowali się dwaj wyższego stopnia wstępni z linii ojcowskiej małoletniego, opieka należy z prawa do tego z nich, który się okaże być dziadem ojcowskim ojca małoletniego.

[hasła: opiekun dziecka; wybór opiekuna; dziadek dziecka]

Art. 15.

Jeżeli takież sam zbieg między dwoma pradziadami z linii macierzystej zachodzi, mianowanie nastąpi przez Radę familijną, która jednak koniecznie jednego z tych dwóch wstępnych obrać powinna.

[hasła: opiekun dziecka; wybór opiekuna; pradziadek dziecka; rada familijna]

Oddział 4.

O opiece powierzonej przez Radę familijną.

Art. 16

Jeżeli osoba małoletnia nieusamowolniona zostanie bez ojca i matki, bez opiekuna przez tychże obranego, bez wstępnych płci męskiej, albo jeżeli opiekun podlega wyłączeniu, lub też sam prawną do uwolnienia siebie od opieki wskazuje przyczynę, wtenczas Rada familijna mianować będzie opiekuna w Kraju zamieszkałego. Rada

familijna zwróci uwagę na zdolność, stan i majątek osoby mającej być obraną za opiekuna.

[hasła: małoletni; bezwłasnowolność; rada familijna; wstępni; opiekun dziecka; wybór opiekuna]

Art. 17.

Rada familijna zwołaną być powinna na żądanie kilku a nawet jednego z krewnych małoletniego, jego wierzycieli lub jednej ze stron interessowanych, albo z urzędu przez sędziego pokoju, w którym jest zamieszkanie małoletniego. Każda osoba może donosić sędziemu pokoju o potrzebie mianowania opiekuna. Urzędnicy Stanu Cywilnego obowiązani są donosić z urzędu o śmierci osoby zostawującej dzieci małoletnie, a to pod karą od 6 do 600 złp przez Sąd Pokoju wymierzyć się mogącą, z zastrzeżeniem odpowiedzialności za szkody, które by stąd wyniknąć mogły.

[hasła: rada familijna; opiekun dziecka; wybór opiekuna; sędzia pokoju; urzędnik stanu cywilnego; sąd pokoju; śmierć rodziców]

Art. 18.

Rada familijna oprócz sędziego pokoju złożona być powinna z sześciu najbliższych krewnych lub powinowatych, w połowie ze strony ojcowskiej, w połowie ze strony macierzystej. Krewny przenoszony być powinien nad powinowatego w tymże samym stopniu, a między krewnymi w równym stopniu, starszy wiekiem nad młodszego.

[hasła: rada familijna; skład rady familijnej; krewni, powinowaci]

Art. 19.

Tylko bracia rodzeni małoletniego i mężowie żyjących sióstr rodzonych są wyłączeni od ograniczenia liczby w art. 18 postanowionej. Jeżeli ich jest sześciu albo więcej, wszyscy będą członkami rady familijnej, którą składać będą sami z wstępnymi płci żeńskiej w stanie wdowieńskim żyjącymi, i z wstępnymi płci męskiej, nawet od opieki wymówionymi; jeżeli zaś w mniejszej są liczbie, przywołanymi będą do uzupełnienia Rady familijnej inni krewni lub powinowaci, a to według porządku art. 18 ustanowionego.

[hasła: rada familijna; skład rady familijnej; krewni, powinowaci; brat; siostra]

Art. 20.

Gdy krewni albo powinowaci z jednej lub drugiej linii nie znajdują się w liczbie dostatecznej w tym Kraju, sędzia pokoju przywoła obywateli w Kraju zamieszkałych, którzy mieli związki przyjaźni z ojcem lub matką małoletniego.

[hasła: rada familijna; skład rady familijnej; krewni, powinowaci; przyjaciele; matka; ojciec]

Art. 21.

Termin do stawienia się oznaczony będzie przez sędziego pokoju w tym sposobie, ażeby między wręczeniem wezwania a dniem oznaczonym do zgromadzenia się Rady, wolnych dni było przynajmniej trzy, gdy wszystkie strony przywołać się mające mieszkają w odległości dwóch mil. W każdym zaś razie, gdyby pomiędzy stronami przywołać się mającymi, znajdowały się odległej zamieszkałe, termin wyznaczony będzie tak, żeby prócz powyższych 3 dni wolnych, każdy odległej mieszkający miał jeszcze przynajmniej jeden dzień na każde 3 mile odległości.

[hasła: rada familijna; skład rady familijnej; zwoływanie rady familijnej]

Art. 22.

Krewni, powinowaci albo przyjaciele tym sposobem przywołani, obowiązani będą stawić się osobiście albo przez pełnomocników szczególnych. Członek Rady familijnej nie może być pełnomocnikiem drugiego członka, a pełnomocnik jedną tylko osobę zastępować może.

[hasła: rada familijna; skład rady familijnej; zwoływanie rady familijnej; krewni; powinowaci; przyjaciele; pełnomocnik]

Art. 23.

Każdy krewny, powinowaty lub przyjaciel przywołany, który nie stawi się i nie usprawiedliwi swego niestawiennictwa, podpadnie karze pieniężnej 50 złp przenosić nie mogącej, która wyrzeczona będzie bez apelacji przez prezydującego w Radzie familijnej sędziego.

[hasła: rada familijna; skład rady familijnej; zwoływanie rady familijnej; krewni; powinowaci; przyjaciele; kara pieniężna]

Art. 24.

Jeżeli jest dostateczna wymówka, a wypada albo czekać członka nieobecnego, albo w miejsce jego wyznaczyć kogo innego, w takim przypadku, jako li też w każdym innym, w którym interes małoletniego zdaje się tego wymagać, prezydujący sędzia pokoju będzie mógł odroczyć posiedzenie, albo je przedłużyć.

[hasła: rada familijna; posiedzenia rady familijnej; sędzia pokoju; odroczenie posiedzenia]

Art. 25.

Posiedzenia Rady familijnej odbywać się będą w miejscu Sądu Pokoju lub w innym, które sędzia prezydujący wyznaczy. Obecność pięciu członków, licząc w to sędziego

pokoju, jest potrzebną do naradzenia się w przedmiotach opieki. Opiekunowie nie stanowią kompletu, ale mają tylko głos doradczy.

[hasła: rada rodzinna; posiedzenia rady rodzinnej; sędzia pokoju; opiekunowie; sąd pokoju]

Art. 26.

Sędzia pokoju ma prawo rozstrzygnąć równość zdań głosem stanowczym.

[hasła: sędzia pokoju; uchwały rady rodzinnej; głosowania]

Art. 27.

Opiekun przez Radę rodzinną obrany, jeżeli jest obecnym, obowiązany jest przystąpić zaraz do sprawowania opieki, jeżeli zaś jest nieobecnym, najdalej w trzy dni od daty wręczenia sobie uchwały Rady rodzinnej, mianującej go opiekunem.

[hasła: rada rodzinna; wyznaczanie opiekuna; uchwały rady rodzinnej]

Art. 28.

Opieka jest obowiązkiem osobistym. Dziedzice opiekuna obowiązani są tylko do zdania rachunków z zarządzania, a jeżeli są pełnoletni, powinni się opiekować małoletnim dopóty, dopóki nowy opiekun obranym nie będzie.

[hasła: charakter prawny opieki; sprawowanie opieki; wybór opiekuna]

Dział II.

O opiece przydanej.

Art. 29.

W każdej opiece mianowanym będzie przez Radę rodzinną opiekun przydany. Obowiązkiem jego będzie działać dla dobra małoletniego, w każdym razie, gdy interes małoletniego znajduje się w kolizji lub sprzeczności z interesem opiekuna.

[hasła: rada rodzinna; opiekun przydany; interesy małoletniego; sprzeczność interesów]

Art. 30.

Opiekun przydany winien nadto donosić Radzie rodzinnej o wszelkich tych działaniach opiekuna, z których by szkodliwe dla małoletniego skutki dostrzec lub przewidzieć się dały.

[hasła: rada rodzinna; opiekun przydany; interesy małoletniego]

Art. 31.

Skoro sprawowanie opieki przypadnie na osobę z rzędu wyliczonych w Oddziałach 1, 2 i 3 poprzedzającego Działu, opiekun takowy przed zaczęciem urzędowania swego powinien, w celu mianowania opiekuna przydanego, wyjednać zwołanie Rady rodzinnej, stosownie do przepisów Oddziału 4 złożyć się mającej. Gdyby się przed dopełnieniem tej formalności mieszał w sprawowanie opieki, Rada rodzinna, bądź na żądanie krewnych lub powinowatych, wierzycieli lub innych stron interessowanych, bądź z urzędu przez sędziego pokoju zwołana, odjąć mu opiekę będzie mogła, jeżeli ze strony opiekuna zachodzi zła wiara, zachowując wynagrodzenie małoletniemu należące.

[hasła: rada rodzinna; opiekun przydany; interesy małoletniego; krewni; powinowaci' wierzyciele; sędzia pokoju; odebranie opieki; zła wiara]

Art. 32.

W innych opiekach mianowanie opiekuna przydanego nastąpi bezpośrednio po mianowaniu opiekuna.

[hasła: mianowanie opiekuna; opiekun przydany]

Art. 33.

W żadnym przypadku opiekun kreskować nie może na opiekuna przydanego. Opiekun przydany wybrany będzie z tej linii, do której opiekun nie należy, wyjąwszy ten przypadek, gdy są bracia rodzeni. Przepis art. 16 zachowanym będzie przy wyborze opiekuna przydanego.

[hasła: mianowanie opiekuna; opiekun przydany]

Art. 34.

Gdy opieki nie dostaje albo opuszczona była przez nieprzytomność, tym samym opiekun przydany nie zastąpi opiekuna, lecz w takim zdarzeniu powinien żądać mianowania nowego opiekuna, pod karą wynagrodzenia szkód małoletniemu, które by stąd wyniknąć mogły.

[hasła: mianowanie opiekuna; opiekun przydany]

Art. 35.

Obowiązki opiekuna przydanego kończą się z ustaniem opieki.

[hasła: opiekun przydany; obowiązki opiekuna; ustanie opieki]

Art. 36.

Przepisy w Dziale III i IV niniejszego Tytułu zawarte stosują się do opiekunów przydanych. Lecz opiekun nie będzie mógł domagać się złożenia opiekuna przydanego, ani kreskować w Radzie familijnej na ten cel zwołanej.

[hasła: opiekun przydany; rada familijna]

Dział III.

O przyczynach uwalniających od opieki.

Art. 37.

Wolnym jest od opieki, oprócz nad własnymi dziećmi i dalszymi zstępnymi, każdy sprawujący urząd publiczny.

[hasła: zwolnienie z opieki; urząd publiczny]

Art. 38.

Również wolnymi są od opieki, wyjąwszy nad własnym dziećmi albo dalszymi zstępnymi, osoby do Milicji Ruchomej i Nieruchomej należące.

[hasła: zwolnienie z opieki; Milicja Wolnego Miasta Krakowa]

Art. 39.

Osoby w poprzedzających artykułach wymienione, jeżeli mimo sprawowania urzędu, służby lub polecenia od przyjęcia opieki wymawiających, opiekę takową przyjęły, nie mogą już od niej z tejże samej przyczyny być uwolnionymi.

[hasła: zwolnienie z opieki; przyjęcie opieki; urząd publiczny; służba publiczna]

Art. 40.

Przeciwnie ci, którym by publiczne urzędy, służba albo polecenie powierzone były po przyjęciu i sprawowaniu opieki, jeżeli jej dalej sprawować nie chcą, mogą w przeciągu miesiąca domagać się zwołania Rady familijnej, aby ta przystąpiła do zapewnienia miejsca opiekuna. Jeżeli po zakończonym urzędowaniu, służbie lub poleceniu, nowy opiekun żąda być uwolnionym, lub też dawny do opieki przywróconym, może mu być takowa przez Radę familijną na powrót oddana.

[hasła: rada familijna; zwolnienie z opieki; przyjęcie opieki; urząd publiczny; służba publiczna]

Art. 41.

Każdy niekrewny ani powinowaty w tym tylko razie do przyjęcia opieki przymuszony być może, gdy w Kraju nie znajdują się krewni ani powinowaci do sprawowania opieki zdolni, i niewymówieni prawnie.

[hasła: przyjęcie opieki; krewni, powinowaci; obligatoryjne przyjęcie opieki]

Art. 42.

Każda niewiasta jako wstępna przez Radę familijną mianowana, wolną jest od przyjęcia opieki.

[hasła: rada familijna; przyjęcie opieki; zwolnienie z obowiązku sprawowania opieki]

Art. 43.

Każda osoba 65 lat skończonych mająca może się od przyjęcia wszelkiej opieki wymówić; kto zaś przed takowym wiekiem został opiekunem, może skończywszy 70 lat żądać uwolnienia siebie od niej.

[hasła: zwolnienie z obowiązku sprawowania opieki]

Art. 44.

Każda osoba ciężką słabością dotknięta, gdy takową dostatecznie udowodni, wolną jest od wszelkiej opieki, może nawet żądać uwolnienia siebie od niej, gdy po jej objęciu słabość takowa nastąpiła.

[hasła: zwolnienie z obowiązku sprawowania opieki]

Art. 45.

Dwie opieki uwalniają każdego od przyjęcia trzeciej. Małżonek lub ojciec sprawujący już jedną opiekę nie może być zagnalonym do przyjęcia drugiej, wyjąwszy opiekę nad własnymi dziećmi.

[hasła: zwolnienie z obowiązku sprawowania opieki; opieka nad dzieckiem]

Art. 46.

Mający pięcioro dzieci prawych wolnymi są od wszelkiej opieki, wyjąwszy nad tymiż dziećmi. Dzieci poczęte uważane będą za żyjące.

[hasła: zwolnienie z obowiązku sprawowania opieki]

Art. 47.

Przybycie dzieci w ciągu opieki nie upoważnia do jej złożenia.

[hasła: narodziny dziecka; złożenie opieki]

Art. 48.

Jeżeli mianowany opiekun jest przytomny rozwadze, która mu opiekę powierza, powinien natychmiast pod karą usunięcia wszelkich jego przełożeń, jakie by mógł czynić nadal, podać swoje wymówki, które Rada familijna rozważy.

[hasła: rada familijna; odmowa sprawowania opieki]

Art. 49.

Jeżeli mianowany opiekun nie był osobiście obecnym uchwale opiekę mu nadającej, może domagać się zwołania Rady familijnej, aby ta powody jego wymówienia się rozważyła. Uskutecznić to powinien w przeciągu tygodnia od wręzonego mu oznajmienia o mianowaniu go opiekunem, który to przeciąg czasu powiększanym będzie o dzień jeden na każde trzy mile odległości zamieszkania jego od miejsca, w którym się opieka urządza; po upłynieniu tego czasu już słuchanym być nie ma.

[hasła: rada familijna; odmowa sprawowania opieki]

Art. 50.

Jeżeli wymówienie się odrzucone zostało, może udać się do Sądu o uzyskanie uwolnienia, lecz obowiązany będzie zarządzać tymczasowo przez przeciąg trwającego sporu.

[hasła: odmowa sprawowania opieki; sądowe zwolnienie z obowiązku przyjęcia opieki]

Art. 51.

Jeżeli pozyska uwolnienie od opieki, ci, którzy wymówienie się jego odrzucili, mogą być na koszty prawne skazani, jeżeli zaś w sporze upadnie, sam też koszty poniesie.

[hasła: odmowa sprawowania opieki; sądowe zwolnienie z obowiązku przyjęcia opieki; koszty]

Dział IV.

O niemożności, niezdatności i złożeniu z opieki.

Art. 52.

Nie mogą być opiekunami ani członkami Rady rodzinnej: 1) Senator czuwający nad Opieką Małoletnich, sędziowie i prokuratorowie, asesorowie, przez ciąg urzędowania swego, wyjąwszy opiekę dzieci swoich; 2) Małoletni, jeżeli nie jest ojcem lub matką; 3) Niewiasty, wyjąwszy matkę i wstępne w stanie wdowieńskim żyjące, i opiekunkę dobrowolną; 4) Osoby ślubom zakonnym poświęcone; 5) Osoby zagraniczne; 6) Niechrześcijanie nad chrześcijanami; 7) Wszyscy ci, którzy sami, albo których wstępni, zstępni lub małżonkowie mają z małoletnimi sprawę, przez którą stan tegoż małoletniego, jego majątek cały lub w znacznej części jest zagrożony; 8) Osoby przez ojca lub matkę od opieki wyraźnie wyłączone; 9) Które albo wcale w Kraju nie mieszkają, albo dłużej, jak przez rok, oddalonymi być muszą.

[hasła: rada rodzinna; wyłączenie z członkostwa rady rodzinnej; wyłączenie ze sprawowania opieki; sędzia; prokurator; asesor; wdowa; osoby zakonne; cudzoziemcy; konflikt interesów; wstępni; zstępni; małżonkowie; wykluczenie z opieki; pobyt zagraniczny]

Art. 53.

Niezdatnymi do sprawowania opieki i Rady rodzinnej są: 1) Pozbawieni własnej woli; 2) Zawieszeni w używaniu praw cywilnych; 3) Wskazani na karę hańbiącą; 4) Ludzie znani z bezładu, co do majątku lub obyczajów; 5) Ci, którzy by w sprawowaniu opieki okazali niezdatność albo nierzetelność. Osoby w tym artykule wyrażone ulegają nawet złożeniu z opieki, jeżeli im wprzód powierzona była.

[hasła: rada rodzinna; niezdolność do bycia opiekunem; wyłączenie z członkostwa rady rodzinnej; ubezwłasnowolnienie; kara hańbiąca; nieobyczajność]

Art. 54.

Ktokolwiek raz był wyłączonym od opieki, albo z niej złożony, ten już w żadnej opiece członkiem Rady rodzinnej być nie może.

[hasła: niezdolność do bycia opiekunem; wyłączenie z członkostwa rady rodzinnej; pozbawienie opieki]

Art. 55.

Ile razy zachodzi potrzeba uznania niezdolności opiekuna albo złożenia go z opieki, wyrzecz w tej mierze Rada rodzinna na domaganie się opiekuna przydanego, albo z urzędu zwołana przez sędziego pokoju, do którego zwołanie należy. Sędzia pokoju

nie może odmówić takowego zwołania, gdy wyraźne jest żądane, bądź przez opiekuna przydanego, bądź przez jednego członka Rady familijnej, bądź przez więcej, a nawet jednego z krewnych lub powinowatych małoletniego, aż do czwartego stopnia włącznie.

[hasła: niezdolność do bycia opiekunem; pozbawienie opieki; rada familijna; uchwała rady familijnej; sędzia pokoju; zwoływanie rady familijnej]

Art. 56.

Wszelka uchwała Rady familijnej, która wyrzeczy niemożność, niezdolność lub złożenie opiekuna, powinna zawierać powody, i nie może nastąpić, jak tylko po wysłuchaniu lub przywołaniu opiekuna.

[hasła: rada familijna; uchwała rady familijnej; niezdolność do bycia opiekunem; pozbawienie opieki]

Art. 57.

Jeżeli opiekun na uchwale Rady familijnej wyraźnie przestaje, o czym w protokole wzmianka uczynioną będzie, lub jeżeli od dnia ogłoszenia uchwały obecnemu, a wręczenia jej nieobecnemu przez dni trzy, dodając dzień jeden na każde trzy mile odległości zamieszkania jego od zamieszkania opiekuna przydanego, do Trybunału I Instancji nie odwołuje się, nowy opiekun przystąpi natychmiast do urzędowania swego. Jeżeli zaszło odwołanie, opiekun przydany popierać będzie potwierdzenie uchwały w Trybunale I Instancji, który w tej mierze z wolną apelacją w przeciągu 8 dni zawyrokuje.

[hasła: rada familijna; uchwała rady familijnej; niezdolność do bycia opiekunem; pozbawienie opieki; rozpoczęcie sprawowania opieki; Trybunał I Instancji]

Art. 58.

Krewni lub powinowaci, którzy żądali Rady familijnej, mogą wchodzić do sprawy, która roztrząsaną i sądzoną będzie sumarycznie.

[hasła: rada familijna; krewni; powinowaci]

Dział V.

O zarządzaniu Opiekuna.

Art. 59.

Opiekun staranie mieć będzie o osobie małoletniego i zastąpi go we wszelkich czynnościach cywilnych, wyjąwszy te, które podług prawa osobiście odbytymi być powinny, lub które samemu małoletniemu przez prawo są dozwolone.

[hasła: obowiązki opiekuna; czynności prawne; małoletni]

Art. 60.

W przypadku, gdyby opiekun zaniedbywał żywienia, utrzymywania lub wychowania małoletniego, albo nadużywał prawa karność, opiekun przydany obowiązany będzie donieść o takowych uchybieniach i nadużyciach Radzie familijnej. Sam małoletni, a nawet każdy obcy mocni są doniesienie takowe uczynić sędziemu pokoju, do którego zwołanie Rady familijnej należy. Rada familijna postanowi w tym względzie środki zaradcze, a nawet będzie mogła, w miarę okoliczności, złożyć opiekuna, jako do sprawowania opieki niezdadnego.

[hasła: obowiązki opiekuna; wyżywienie małoletniego; utrzymanie małoletniego; wychowanie małoletniego; rada familijna; sędzia pokoju; niezdolność do bycia opiekunem]

Art. 61.

Opiekun zarządzać powinien majątkiem małoletniego jako dobry ojciec familii. Opiekun przydany obowiązany jest w tej mierze uchybienia opiekuna donosić Radzie familijnej, która skutkom szkodliwym zaradzi, albo gdyby to już nastąpić nie mogło, środki zabezpieczające małoletniemu wynagrodzenie z majątku opiekuna postanowi, a nawet, w miarę okoliczności, tegoż opiekuna jako niezdadnego albo nierzetelnego z opieki złoży.

[hasła: zarząd majątkiem małoletniego; pater familias; opiekun przydany; rada familijna; złożenie z opieki]

Art. 62.

Opiekun nie może kupować dóbr małoletniego ani ich brać w dzierżawę, oprócz takiego zdarzenia, w którym Rada familijna upoważni opiekuna przydanego, aby mu je w dzierżawę wypuścił, ani może przyjmować ustąpienia jakiegokolwiek prawa lub wierzytelności przeciw mianemu w opiece.

[hasła: opiekun; rada familijna; zarząd majątkiem małoletniego]

Art. 63.

Opiekun obowiązany jest w przeciągu 10 dni od mianowania go opiekunem żądać przyłożenia pieczęci do każdego spadku, który się na rzecz małoletniego otworzy, wyjąwszy gdy spadek takowy znajduje się w posiadaniu którego z rodziców małoletniego.

[hasła: opiekun; opieczetowanie spadku]

Art. 64.

Opiekun powinien w przeciągu 10 dni od dnia, w którym mu powołanie go do opieki należycie wiadome zostało, żądać odjęcia pieczęci, jeżeli przyłożone były, a w każdym razie dopilnować niezwłocznego sporządzenia inwentarza majątku małoletniego, w obecności opiekuna przydanego. Po skończonym inwentarzu lub w czasie robienia inwentarza winien notariusz znajdujące się pieniądze gotowe, gdy przenoszą 500 złp, złożyć do depozytu sądowego, a wszystkie dokumenty dotyczące się masy opiekunowi oddać, jeżeli opiekun będzie do tego od Rady familijnej upoważniony. Opiekun powziawszy w ciągu sprawowania opieki wiadomość o spadku na rzecz małoletniego otworzonym, winien w dniach dziesięciu od dnia powyższej wiadomości, toż samo dopełnić.

[hasła: opiekun przydany; opieczętowanie spadku; inwentarz majątku małoletniego; notariusz; depozyt sądowy; masa spadkowa; rada familijna]

Art. 65.

Jeżeli się co opiekunowi od małoletniego należy, powinien to oświadczyć do inwentarza, pod utratą należytości. Urzędnik sporządzający inwentarz obowiązany ostrzec go w tej mierze, o ostrzeżeniu takowym wzmiankę w akcie uczynić. Od utraty należytości, pomimo ostrzeżenia urzędnika do inwentarza nie podanej, uwolnić tylko może opiekuna udowodniona przez niego niewiadomość w ów czas o tejże należytości.

[hasła: opiekun przydany; inwentarz majątku małoletniego]

Art. 66.

Opiekun przedstawi Radzie familijnej inwentarz w przeciągu miesiąca od zakończenia onego, a ta oznaczy: które ruchomości, gdzie i w jakim czasie sprzedane, a które w naturze zachowane być mają. Uchwała takowa przez Trybunał I Instancji zatwierdzoną będzie. Sprzedaż następować powinna przez publiczną licytację, przed urzędnikiem publicznym od Trybunału I Instancji wyznaczonym, podług przepisu postępowania sądowego i w obecności opiekuna przydanego. Rzeczy zepsuciu podpadające oraz i te, których utrzymanie byłoby zbyt kosztownym, niezwłocznie sprzedanymi być mają. Ruchomości niżej taksy sprzedanymi nie będą, jednakże za poprzednią uchwałą Rady familijnej nawet niżej taksy sprzedanymi być mogą.

[hasła: opiekun przydany; inwentarz majątku małoletniego; ruchomości; Trybunał I Instancji; sprzedaż licytacyjna; rzeczy ulegające zepsuciu]

Art. 67.

Ojciec i matka, którym służy prawne majątku małoletniego użytkowanie, nie zostają w konieczności sprzedawania ruchomości, jeżeli je chcą zachować w celu powrócenia ich w naturze, lecz w takowym przypadku postarają się o oszacowanie ich swym kosztem, podług istotnej wartości, przez trzech biegłych, a nawet jednego, przez Radę rodzinną na przedstawienie opiekuna przydanego mianować się winnych, którzy przed sędzią pokoju wykonają przysięgę, obowiązani zaś będą zapłacić wartość szacunkową tych ruchomości, których by w naturze zwrócić nie mogli. Rada rodzinna postanowi, czyli rodzice w zachodzącym przypadku wartość ruchomości zabezpieczyć są obowiązani.

[hasła: majątek małoletniego; użytkowanie majątku przez rodziców; sprzedaż licytacyjna; oszacowanie ruchomości; biegli; rada rodzinna; sędzia pokoju]

Art. 68.

Skoro opiekun, wyjąwszy ojca i matkę, przystąpi do sprawowania opieki, Rada rodzinna oznaczy przybliżonym sposobem, i w miarę zarządzanego majątku, ilość, której roczne wydatki na małoletniego, tudzież na zarządzanie jego majątkiem łożyć się mające, przewyższać nie mogą. Postanowi oraz w tymże akcie, czyli opiekun upoważniony być ma do przybrania ku swej pomocy jednego lub więcej rządców szczególnych płatnych, i pod jego odpowiedzialnością działających.

[hasła: opiekun przydany; rada rodzinna; koszty utrzymania małoletniego; zarząd majątkiem małoletniego]

Art. 69.

Taż Rada oznaczy wyraźnie ilość, po zebraniu której opiekun obowiązany będzie ulokować lub obrócić korzystnie przewyżkę przychodów nad wydatki zbywających. Dowody wszelkie co do korzystnego użycia przedstawić winien Radzie rodzinnej. Użycie takowe nastąpić powinno w przeciągu sześciu miesięcy, po upłynieniu których winien będzie zapłacić prowizję od sumy korzystnie nie użytej.

[hasła: opiekun przydany; zarząd majątkiem małoletniego; rada rodzinna]

Art. 70.

Jeżeli opiekun nie postarał się o oznaczenie przez Radę rodzinną ilości, od której zebrania ma się zaczynać korzystne użycie, w takim razie po upłynieniu przeciągu czasu w artykule poprzedzającym oznaczonego, winien będzie prowizję od wszelkiej, choćby najmniejszej, a korzystnie nieużytej ilości.

[hasła: opiekun przydany; rada rodzinna; zarząd majątkiem małoletniego]

Art. 71.

Żaden opiekun, nawet ojciec lub matka, nie może długu zaciągać na rzecz małoletniego, ani alienować lub hipoteką obciążać jego dóbr nieruchomości, nie będąc do tego upoważnionym uchwałą Rady familijnej, zatwierdzoną przez Trybunał. Upoważnienie takowe nie powinno być udzielane, jak tylko z powodu koniecznej potrzeby lub oczywistej korzyści, jednak w przypadku zachodzącej koniecznej potrzeby Rada familijna udzieli swe upoważnienie wtenczas dopiero, gdy ogółowym przez opiekuna złożonym rachunkiem wykazane zostanie: że gotowe pieniądze, ruchomości i dochody małoletniego nie są dostarczającymi. W każdym przypadku Rada familijna przeznaczy, które spomiędzy nieruchomości sprzedane być mają, oraz przepisze warunki, jakie pożytecznymi być uzna. To samo stosuje się do nabycia dóbr nieruchomości, do wypowiedania kapitałów hipoteczne bezpieczeństwo mających, i wszelkich aktów większej wagi nie należących do przeszłego zarządzania.

[hasła: rada familijna; zarząd majątkiem małoletniego; obciążenie majątku małoletniego; zbywanie majątku; obciążenie hipoteką; sprzedaż licytacyjna nieruchomości]

Art. 72.

Sprzedaż odbywać się będzie przez publiczną licytację, w tym porządku, jak w drodze egzekucji sądowej, w obecności opiekuna lub opiekuna przydanego.

[hasła: sprzedaż licytacyjna nieruchomości; egzekucja sądowa]

Art. 73.

Jeżeli wartość nieruchomości nie przewyższa 1000 złp, wolno będzie Radzie familijnej dozwolić sprzedaży z wolnej ręki, która jednak uchwałą przez Trybunał zatwierdzoną być ma.

[hasła: rada familijna; sprzedaż z wolnej ręki; sprzedaż nieruchomości]

Art. 74.

Formalności sprzedaży dóbr nieruchomości małoletniego artykułami 70, 71 i 72 przepisane nie ściągają się do przypadku, gdy sprzedaż przez licytację na żądanie współwłaściciela w niepodzielności zostającego wyrokiem sądowym nakazaną została; wszelako i w tym przypadku licytacja z zachowaniem formy art. 71 przepisanej odbywać się, i obce osoby do niej przypuszczonymi być powinny.

[hasła: sprzedaż licytacyjna nieruchomości]

Art. 75.

Opiekun nie jest mocen bez upoważnienia Rady rodzinnej ani przyjąć, ani zrzec się spadku, który by się dla małoletniego otworzył. W przedmiocie takowym ci, którym by spadek w razie zrzeczenia się ze strony małoletniego przypadał, kreskować nie mogą. Uchwała Rady rodzinnej do zrzeczenia się spadku upoważniająca, dopiero w skutku przejrzenia inwentarza przez opiekuna złożyć się mającego, wydaną być może, a wykonaną będzie wtenczas, gdy potwierdzenie sądowe uzyskanym zostanie. Przyjęcie spadku nie może nastąpić, jak tylko z dobrodziejstwem inwentarza.

[hasła: rada rodzinna; upoważnienie rady rodzinnej; przyjęcie spadku; zrzeczenie się spadku]

Art. 76.

W przypadku, gdy odrzucony w imieniu małoletniego spadek przez nikogo innego przyjęty nie został, spadek takowy może być bądź przez opiekuna nową uchwałą Rady rodzinnej tym celem upoważnionego, bądź przez małoletniego za dojściem do lat, na powrót przyjętym, lecz tylko z ograniczeniami w art. 74 wyrażonymi, i w takim tylko stanie, w jakim się znajdują przy nowym objęciu, bez możliwości sprzeciwiania się sprzedaży i innym aktom, które mogły być prawnie wykonane, między czasem pierwszego zrzeczenia się a przyjęcia na nowo.

[hasła: rada rodzinna; odrzucenie spadku; przyjęcie spadku]

Art. 77.

Darowizna małoletniemu uczyniona nie może być przyjęta przez opiekuna bez upoważnienia od Rady rodzinnej; darowizna ta będzie miała taki sam skutek względem małoletniego, jak względem pełnoletniego.

[hasła: rada rodzinna; upoważnienie rady rodzinnej; darowizna na rzecz małoletniego]

Art. 78.

Żaden opiekun nie jest mocen bez upoważnienia Rady rodzinnej rozpoczynać imieniem małoletniego sprawy w przedmiotach następujących: 1) Gdy spór zachodzi o granicę, wyjąwszy spraw posesoryjnych; 2) Względem praw do hipoteki wniesionych, a ściągających się bądź do dziedzictwa dóbr nieruchomych, bądź do kapitałów lub innych należności rzeczowych.

[hasła: rada rodzinna; spory graniczne; sprawy posesoryjne; prawo hipoteczne; upoważnienie rady rodzinnej]

Art. 79.

Również żaden opiekun nie może bez upoważnienia Rady rodzinnej przyznawać żadnych żądań opieranych na prawach do nieruchomości ściągających się, a do ksiąg hipotecznych lub wcale nie wniesionych, lub wpisanych tylko jako sporne, lub sposobem zastrzeżenia.

[hasła: rada rodzinna; upoważnienie rady rodzinnej]

Art. 80.

Upoważnienie Rady rodzinnej jest potrzebne, gdy opiekun w imieniu małoletniego chce się domagać działu, mocen zaś jest bez takowego upoważnienia odpowiadać na żądanie działu przeciw małoletniemu wniesione.

[hasła: rada rodzinna; upoważnienie rady rodzinnej; podział majątku]

Art. 81.

Aby dział względem małoletniego miał te skutki, jakie pomiędzy pełnoletnimi, powinien być według przepisów Kodeksu postępowania sporządzony, wszelki inny dział za tymczasowy uważany będzie.

[hasła Kodeks Procedury Cywilnej z 1806 r.; podział majątku]

Art. 82.

Opiekun w imieniu małoletniego nie może zawierać transakcji, tylko za poprzedniczym upoważnieniem Rady rodzinnej. Ażeby transakcja była ważną, powinna być zatwierdzoną przez Trybunał. Układ pojednawczy o przedmioty 500 złp wartości nie przenoszące może być za samym Rady rodzinnej upoważnieniem ważnie zawarty. Zapisanie się na Sąd Polubowny w imieniu małoletniego w żadnym razie następować nie może.

[hasła: opiekun przydany; rada rodzinna; upoważnienie rady rodzinnej; zatwierdzenie Trybunału I Instancji; układ pojednawczy]

Art. 83.

Opiekun nie może być obecnym postanowieniu Rady rodzinnej, gdy w przedmiocie naradzania się tejże Rady własny interes jego zachodzi, jak również we wszelkich szczególnych, prawem przewidzianych przypadkach. Przepis ten stosuje się także i do innych członków Rady rodzinnej.

[hasła: rada rodzinna; obecność opiekuna na posiedzeniu; kolizja interesów]

Art. 84.

Opiekun mający ważne powody do nieukontentowania z postępów małoletniego może uczynić przedstawienie Radzie familijnej; jeżeli upoważnienie do tego od Rady otrzyma, może wymagać zamknięcia małoletniego podług tego, co jest ustanowione w tym przedmiocie w Tytule *O władzy ojcowskiej*.

[hasła: rada familijna; naganne zachowanie małoletniego]

Dział VI.

O rachunkach i odpowiedzialności z Opieki.

Art. 85.

Każdy opiekun obowiązany jest zdawać Radzie familijnej rachunki co rok, pod karą pieniężną od 10 do 600 złp przez Radę familijną wyznaczyć się mającą, a nawet pod przymusem osobistym, który jednak tylko przez Trybunał po prawnym zapoznaniu opiekuna przez opiekuna przydanego wyrzeczonym być może. Do sporządzenia rachunku z opieki nie jest prawem wymagana pewna forma, a nawet użycie do niego papieru stemplowego nie jest potrzebnym.

[hasła: rada familijna; opiekun przydany; rachunki z zarządu majątkiem małoletniego; kara pieniężna]

Art. 86.

Ostatni rachunek składany będzie małoletniemu albo jego spadkobiercom, gdy opieka ustaje, przez dojście do pełnoletności, przez usamowolnienie albo przez śmierć małoletniego; a opiekunowi przydanemu, gdy sprawowanie opieki przechodzi do innej osoby.

[hasła: opiekun przydany; rachunki z zarządu majątkiem małoletniego; rachunek końcowy]

Art. 87.

Rachunek oddanym będzie opiekunowi przydanemu do zamonitowania, ten wysłuchawszy rachunku rocznego albo ostatniego, i załatwiwszy wszelkie względem niego zachodzące wątpliwości, przedstawi takowy wraz ze złożonymi dowodami Radzie familijnej, która jeżeli nie znajdzie nic do nadmienienia, upoważni opiekuna przydanego do pokwitowania zdającego rachunek; w przeciwnym zaś razie poleci mu sprostowanie, bądź zgodnie z opiekunem, bądź drogą sądową.

[hasła: rada familijna; rachunki z zarządu majątkiem małoletniego; rachunek końcowy; pokwitowanie rachunków]

Art. 88.

Rachunki roczne gdy załatwione zostaną, zwrócone będą wraz z dowodami, które sędzia pokoju zaparafuje opiekunowi, dla zachowania i oddania ich przy złożeniu ostatniego rachunku, zostawując drugi egzemplarz samego rachunku w Archiwum Sądu Pokoju.

[hasła: rachunki z zarządu majątkiem małoletniego; pokwitowanie rachunków]

Art. 89.

Jeżeli zachodzą spory o złożenie rachunku lub względnie rachunku już złożonego, takowe sądzone będą tak, jak inne spory cywilne.

[hasła: rachunki z zarządu majątkiem małoletniego; pokwitowanie rachunków]

Art. 90.

Każdy układ, który by mógł zająć między opiekunem i małoletnim, gdy do lat doszedł, względem rachunku ze sprawowania opieki, nieważnym będzie, jeżeli go nie poprzedziło zaświadczenie sędziego pokoju, że opiekun na 10 dni przed tym układem złożył w Kancelarii Sądu Pokoju temuż małoletniemu do lat doszłemu ostatni rachunek z dowodami usprawiedliwiającymi.

[hasła: rachunki z zarządu majątkiem małoletniego; rachunek końcowy; sędzia pokoju; sąd pokoju]

Art. 91.

Ilość, jaka by od zdającego ostatni rachunek należeć się okazała, przynosić będzie z prawa prowizję, od dnia zatwierdzenia tegoż rachunku. Jeżeli zaś małoletni opiekunowi dłużnym się być okaże, z rachunku rocznego bądź ostatniego, wówczas należeć się będzie prowizja, od daty wezwania po zatwierdzeniu rachunków.

[hasła: rachunki z zarządu majątkiem małoletniego; rachunek końcowy; prowizja]

Art. 92.

Wszelkie sprawy małoletniego przeciw opiekunowi z powodu sprawowania opieki upadają przedawnieniem pięcioletnim, rachując od pełnoletności.

[hasła: małoletni; opiekun; przedawnienie; pełnoletność]

Art. 93.

Opiekun jest odpowiedzialnym za wszelkie szkody i stracone korzyści, jakie by dla małoletniego ze złego sprawowania opieki wyniknąć mogły. Podobnie odpowiedzialnymi są ci wszyscy, którzy opiekę tymczasowo sprawować obowiązani, jako i ci, którzy by ją nieprawnie sprawowali.

[hasła: małoletni; opiekun; sprawowanie opieki; wynagrodzenie szkód; utracone korzyści]

Art. 94.

Jeżeli sprawujący opiekę stał się podług przepisów Działu V odpowiedzialnym, albo jeżeli przy nim należność jakowa dla małoletniego pozostaje, na ten czas służy temuż małoletniemu, tak w ciągu małoletności, jako i po dojściu do lat, tytuł do hipoteki przeciw sprawującemu opiekę.

[hasła: małoletni; opiekun; sprawowanie opieki; wynagrodzenie szkód; wpis do hipoteki]

Art. 95.

W takowym przypadku i tak długo, jak opieka trwa, jeszcze winien opiekun przydany żądać bez zwłoki wpisania do hipoteki; a nadto starać się o ściągnięcie i korzystne użycie należności. Takowego wpisania hipoteki domagać się mocni będą: każdy członek Rady familijnej, każdy krewny, tudzież prokurator przy Trybunale I Instancji i sam małoletni.

[hasła: rada familijna; małoletni; opiekun; sprawowanie opieki; wynagrodzenie szkód; wpis do hipoteki; prokurator; Trybunał I Instancji]

Art. 96.

Opiekun przydany jest głównie odpowiedzialnym za niedopełnienie obowiązku w art. 34 onemu wskazanego, tudzież względnie tych wszystkich czynności, w których stosownie do art. 29 z powodu sprzeczności interesu opiekuna głównego z interesem małoletniego, działać jest obowiązany. Jest solidarnie z opiekunem odpowiedzialny w przypadkach, w których mu wspólne z opiekunem działanie prawem jest polecone. Ściąga na siebie odpowiedzialność posiłkową na przypadek, gdyby opiekun nie był w stanie wynagrodzić małoletniego. 1) Jeżeli zaniedbał uwiadomić dłużników małoletniego o złożeniu opiekuna z opieki; 2) Jeżeli zaniedbał donieść Radzie familijnej okoliczności, które by niezdolność opiekuna albo potrzebę złożenia go z opieki za sobą pociągały; 3) Jeżeli względnie odbierania rachunku z opieki lub zabezpieczenia małoletniego, co do odpowiedzialności opiekuna lub należności od niego, nie dopełnił ściśle obowiązków art. 87 i 95 wskazanych.

[hasła: rada rodzinna; małoletni; opiekun; opiekun przydany; odpowiedzialność solidarna]

Art. 97.

W tych wszystkich przypadkach służyć małoletniemu takie same prawa na majątku opiekuna przydanego, jakie podług art. 94 służyć temuż małoletniemu na majątku opiekuna głównego, który się stał odpowiedzialnym. Dochodzenie takowych praw sposobem w art. 95 przepisany, tudzież w ogóle poszukiwanie odpowiedzialności na opiece przydanym, poleci Rada rodzinna, jeżeli opieka trwa, jeszcze jednemu spośród swych członków. Gdyby zaś Rada rodzinna uznała potrzebę złożenia z opieki tegoż opiekuna przydanego, w takowym razie nowy opiekun przydany przeciw niemu czynić będzie.

[hasła: rada rodzinna; małoletni; opiekun; opiekun przydany; złożenie z opieki]

Art. 98.

Członki Rady rodzinnej stają się odpowiedzialnymi małoletniemu za podstęp, i za wielkie a szkodliwe niedbalstwo.

[hasła: rada rodzinna; odpowiedzialność; małoletni; podstęp; niedbalstwo]

Art. 99.

Sąd Pokoju winien co rok składać Tabele o wszystkich opiekach, co kwartał zaś o tych czynnościach w opiekach, jakie w tym kwartale przedsięwzięto, a to tak Sądowi Apelacyjnemu, jako i Senatorowi czuwającemu na Opieką Małoletnich.

[hasła: sąd pokoju; sprawozdawczość; Sąd Apelacyjny; senator czuwający nad opieką małoletnich]

Dział VII.

O usamowolnieniu dzieci prawych.

Art. 100.

Małoletni jest usamowolnionym z prawa przez małżeństwo, wyjąwszy przypadek, jeżeli zawarcie małżeństwa bez zezwolenia rodziców, wstępnych lub Rady rodzinnej, przez osobę małoletnią nastąpiło.

[hasła: rada rodzinna; małoletni; usamowolnienie; zgoda rodziców; zawarcie małżeństwa]

Art. 101.

Małoletni nie będąc małżonkiem, może po dojściu 15 lat być usamowolnionym przez ojca, albo gdyby ten nie żył lub władzy rodzicielskiej nie sprawował, przez matkę

władzę takową sprawującą. Takowe usamowolnienie nastąpi przez oświadczenie ojca lub matki przed Sądem Pokoju okręgu zamieszkania małoletniego. Usamowolnienie przez matkę niesprawującą opieki wtedy tylko ważnym będzie, gdy przez Radę rodzinną potwierdzonym zostanie.

[hasła: rada rodzinna; usamowolnienie; 15 rok życia; sąd pokoju]

Art. 102.

Gdyby ojciec nie żył lub władzy rodzicielskiej był pozbawionym, a matka również nie żyła albo władzę rodzicielską utraciła, małoletni może także, lecz dopiero po skończonych 18 latach, być usamowolnionym, jeżeli Rada rodzinna usposobionym go w tej mierze uzna. W takowym przypadku usamowolnienie nastąpi z mocy uchwały, która postanowi, i przez oświadczenie sędziego pokoju w Radzie rodzinnej prezydującego w tymże samym akcie uczynione: że małoletni jest usamowolnionym.

[hasła: rada rodzinna; władza rodzicielska; 18 lat; usamowolnienie]

Art. 103.

Gdyby opiekun zaniedbywał ze swej strony postarać się o usamowolnienie małoletniego, o którym w artykule poprzedzającym jest mowa, na ten czas opiekun przydany albo który z krewnych lub powinowatych małoletniego, aż do czwartego stopnia włącznie, jeżeli go sądzą być usposobionym do usamowolnienia, mogą domagać się zwołania Rady rodzinnej, celem postanowienia w tej mierze. Sąd Pokoju, do którego zwołanie Rady należy, przychylić się powinien do takowego żądania.

[hasła: rada rodzinna; opiekun; usamowolnienie; małoletni; opiekun przydany; sąd pokoju; krewni; powinowaci]

Art. 104.

Każdy usamowolniony będzie miał kuratora, ojciec lub matka opiekę sprawujący są z prawa kuratorami. Jednak gdy matka będąc kuratorką, chce iść za mąż, na ten czas przepisy art. 6 i 7 względem opieki zastosowane będą i do kuratorii. Gdyby ojciec lub matka nie żyli, albo kuratorii sprawować nie mogli, lub jej też przyjąć nie chcieli, w takim razie mianowany będzie kurator przez Radę rodzinną. Zresztą przepisy Działu III *O przyczynach uwalniających od opieki* i Działu IV *O niemożności, niezdadności i złożenia z opieki*, zastosowane będą i do kuratorów.

[hasła: rada rodzinna; kurator]

Art. 105.

Małoletniemu usamowolnionemu złożony będzie przy asystencji kuratora, rachunek z opieki, a to stosownie do przepisów Działu VI. Jeżeli składający rachunek jest

kuratorem usamowolnionego, Rada rodzinna przyda usamowolnionemu kuratora szczególnego do odebrania rachunku.

[hasła: rada rodzinna; kurator; małoletni usamowolniony]

Art. 106.

Małoletni usamowolniony mocen jest wypuszczać dobra swe nieruchome w dzierżawę lub najem; lecz nie na dłużej, jak na lat 3; również mocen pobierać swe dochody, i z takowych kwitować, niemniej przedsiębrać wszelkie czynności do prostego tylko zarządzenia ściągające się. Względem takowych czynności nie będzie mu służyło prawo żądania przywrócenia do pierwszego stanu w tych wszystkich przypadkach, w których by przywrócenie to pełnoletniemu nie służyło.

[hasła: małoletni usamowolniony; najem; dzierżawa; nieruchomości]

Art. 107.

Nie może przedsiębrać ani bronić sprawy tyczącej się własności dóbr nieruchomych albo kapitałów lub praw hipotekowanych, nie może podnosić nawet kapitału ruchomego i z niego kwitować bez asystencji swego kuratora, który w ostatnim przypadku czuwać będzie nad korzystnym podniesionego kapitału użyciem.

[hasła: nieruchomości; prawa hipoteczne; kurator]

Art. 108.

Małoletni usamowolniony nie może pod żadnym pozorem zaciągać pożyczki bez uchwały Rady rodzinnej, potwierdzonej przez Trybunał I Instancji, po wysłuchaniu wniosków prokuratora.

[hasła: rada rodzinna; prokurator; umowa pożyczki; Trybunał I Instancji]

Art. 109.

Również bez zachowania form dla małoletniego nieusamowolnionego przepisanych, nie może sprzedawać lub zbywać dóbr swoich nieruchomych, ani żadnych innych przedsiębrać czynności, wyjąwszy te, które do prostego tylko zarządzenia należą.

[hasła: małoletni nieusamowolniony; sprzedaż nieruchomości; czynności prostego zarządu]

Art. 110.

Małoletni usamowolniony, wyjąwszy usamowolnionego przez małżeństwo, który by nadużywał praw art. 106, 107, 108 i 109 sobie udzielonych, może być pozbawionym

dobrodziejstwa usamowolnienia, które to pozbawienie z zachowaniem tychże samych formalności, jakie do udzielenia są przepisane, następować powinno.

[hasła: małoletni usamowolniony; małżeństwo]

Art. 111.

Od dnia, w którym usamowolnienie jest odwołane, wraca małoletni pod władzę rodzicielską, albo pod opiekę, która jeżeli ma miejsce, powinna być podług przepisów prawa na nowo urządzoną. Takowy małoletni nie może być przez rodziców lub opiekę powtórnie usamowolnionym.

[hasła: usamowolnienie; małoletni; władza rodzicielska; opieka]

Art. 112.

Małoletni usamowolniony do czynności handlowych upoważniony, uważa się za pełnoletniego, co do wszelkich działań dotyczących się tychże interesów handlowych.

[hasła: małoletni usamowolniony; czynności handlowe; pełnoletniość]

Dział VIII.

O opiece nad dziećmi nieprawymi i tychże usamowolnieniu.

Art. 113.

Dzieci małoletnie nieprawe do właściwych instytucji na ten cel przeznaczonych przyjęte, zostają co do starania o ich osobę, i co do zarządzania ich majątkiem, pod opieką przełożonych i podług urządzeń administracyjnych tychże instytucji. W czynnościach cywilnych zastąpionymi będą przez osobę, którą do każdego szczególnego przypadku ciż przełożeni instytucji upoważnią.

[hasła: małoletni; dziecko z nieprawego łoża; instytucja; władze instytucji]

Art. 114.

Opieka takowa trwa do pełnoletności lub usamowolnienia małoletniego, chyba by instytucja pierwszej spod swego starania tegoż małoletniego zupełnie wypuścił.

[hasła: małoletni; dziecko z nieprawego łoża; instytucja; pełnoletniość; usamowolnienie]

Art. 115.

Co do usamowolnienia służą przełożonym instytucji te same prawa, które ojcu i matce w poprzedzającym Dziale są udzielone.

[hasła: usamowolnienie; instytucja; władze instytucji; ojciec dziecka; matka dziecka]

Art. 116.

Usamowolniony w przypadkach, w których podług przepisów Działu poprzedzającego sam czynić jest mocen, potrzebować będzie szczególnego upoważnienia od przełożonych instytucji, lub asystencji osoby przez nich upoważnionej.

[hasła: usamowolniony; instytucja; władze instytucji]

Art. 117.

Dzieci nieprawe do instytucji publicznej nie przyjęte, albo spod jego starania wypuszczone, zostają samym przez się prawem pod opieką tego z rodziców, przez które dobrowolnie prawnie uznanymi zostały, a jeżeli dobrowolnie uznane przez obojga, opieka z prawa należy do matki, a po śmierci jej, albo gdyby opiekunką być nie mogła, do ojca.

[hasła: małoletni; dziecko z nieprawego łoża; instytucja publiczna; uznanie dziecka]

Art. 118.

Gdy takowe dziecię zostaje bez ojca i matki i bez opiekuna przez ojca lub matkę obranego, albo gdyby też osoby znajdowały się w przypadku wyłączenia od opieki albo prawnego wymówienia się, mianowany będzie opiekun przez Radę opiekuńczą.

[hasła: małoletni; dziecko z nieprawego łoża; opiekun; rada opiekuńcza]

Art. 119.

Rada opiekuńcza złożona będzie z sześciu osób znanych z dobroczynności, a w miejscu urządzenia opieki zamieszkałych.

[hasła: rada opiekuńcza]

Art. 120.

Zresztą wszelkie przepisy poprzedzających Działów: *O Opiece nad dziećmi prawymi i O usamowolnieniu dzieci prawych*, stosują się także do dzieci nieprawych małoletnich, staraniu instytucji publicznej nieporuczonych.

[hasła: dziecko z nieprawego łoża; odpowiednie stosowanie przepisów]

Tytuł II.

O pozbawieniu własnej woli i o doradcy sądowym.

Dział I.

O pozbawieniu własnej woli.

Art. 121.

Tak pełnoletni, jako też małoletni usamowolniony, w ciągłym stanie niedołęźności, pomieszania zmysłów albo szaleństwa zostający, powinien być pozbawionym własnej woli, choćby nawet w stanie tym znajdowały się przerwy rozsądek okazujące. Takowe pozbawienie własnej woli żądane być może także względem małoletniego nieusamowolnionego, a to na rok przed dojściem do pełnoletności, czyli po skończonym 20 roku.

[hasła: pełnoletni; małoletni usamowolniony; usamowolnienie; niedołęźność; choroba umysłowa; ubezwłasnowolnienie; małoletni nieusamowolniony; dojście do pełnoletności]

Art. 122.

Każdy jest mocen żądać pozbawienia własnej woli względem swego krewnego, również małżonek jeden względem drugiego, opiekun względem małoletniego nieusamowolnionego, a kurator względem usamowolnionego.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; krewny; małżonek; małoletni nieusamowolniony; kurator; małoletni usamowolniony]

Art. 123.

W przypadku szaleństwa, gdy ani małżonek, ani żaden krewny pozbawienia własnej woli nie domagają się, winien to dopełnić prokurator, który także może żądać pozbawienia woli względem osoby, która znajdując się w stanie niedołęźności lub pomieszania zmysłów, nie ma małżonka ani krewnych znanych.

[hasła: choroba umysłowa; ubezwłasnowolnienie; krewny; małżonek; prokurator; niedołęźność]

Art. 124.

Każde żądanie pozbawienia własnej woli zanesionym będzie do Trybunału I Instancji, i zawierać powinno: czyny niedołęźności, pomieszania zmysłów albo szaleństwa, przy załączeniu dowodów i wymienieniu świadków.

[hasła: choroba umysłowa; niedołęźność; ubezwłasnowolnienie; Trybunał I Instancji]

Art. 125.

Do składu Rady rodzinnej, która według przepisów Kodeksu Postępowania da zdanie względem stanu osoby, której pozbawienie woli jest żądane, nie mogą należeć ci, którzy się tegoż pozbawienia domagają, przecież małżonek i dzieci tejże osoby mogą być do Rady przypuszczonymi, ale w niej głosu stanowczego mieć nie będą.

[hasła: rada rodzinna; Kodeks Postępowania Cywilnego; ubezwłasnowolnienie]

Art. 126.

Sąd powziąwszy zdanie Rady rodzinnej, jeżeli takowe jest za pozbawieniem woli osoby, względem której żądanie to zaszło, zapoznać ją nakaze i badać będzie przy zamkniętych drzwiach; jeżeli zaś osoba ta w Sądzie stawić się nie może, albo gdyby pomimo zapoznania nie stawiła się, badania czynione będą w jej mieszkaniu przez sędziego do tej czynności delegowanego, z przybraniem pisarza. W każdym przypadku prokurator obecny będzie badaniom.

[hasła: rada rodzinna; ubezwłasnowolnienie; prokurator; badanie osoby]

Art. 127.

Sąd po pierwszym badaniu wyznaczy, jeżeli uzna tego potrzebę, tymczasowego zarządcę, który o osobie i majątku pozwanego staranie mieć będzie.

[hasła: zarząd majątkiem]

Art. 128.

Wyrok w sprawie o pozbawieniu własnej woli nie może być wydanym, jak tylko na audiencji publicznej, po wysłuchaniu stron, lub zaocznie, gdy te zapozwane będąc nie stawiają się. Gdy pozbawienie woli żądane jest względem małoletniego przez opiekuna lub kuratora jego, w takim razie pozwanemu wyznaczony będzie przez Trybunał I Instancji kurator szczególny do asystowania mu w sprawie.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; posiedzenie jawne; posiedzenie przy otwartych drzwiach; małoletni; opiekun; kurator]

Art. 129.

Trybunał odrzucając żądanie pozbawienia woli osoby pełnoletniej może jednak, gdy tego okoliczności wymagają, postanowić, iż pozwany odtąd nie ma być mocen bez asystencji doradcy, który mu tym samym wyrokiem przydany zostanie, stawać w Sądach jako strona, układów pojednawczych zawierać, długów zaciągać, kapitałów nawet ruchomych podnosić, i z nich kwitować, dóbr nieruchomości lub kapitałów hipotekowanych zbywać, albo hipoteką obciążać.

[hasła:ubezwłasnowolnienie; pełnoletni; doradca]

Art. 130.

W przypadku apelacji od wyroku I Instancji, Sąd Apelacyjny, gdy tego uzna potrzebę, może osobę, której pozbawienie woli jest żądane, na nowo badać, albo takowe nowe badanie delegowanemu polecić.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; Sąd Apelacyjny; apelacja]

Art. 131.

Każdy wyrok pozbawienie woli uznający lub doradcę wyznaczający, będzie przez stronę powodową wyjęty, stronie wręczony, i po prawomocności tegoż wyroku w przeciągu 10 dni na tablicach, które w Izbie Audiencjonalnej Sądowej, w kancelariach notariuszów zawieszone być powinny, wpisany. Prokurator wykonania przepisu tego dopilnuje. Nadto wyrok powinien być na wniosek strony powodowej albo prokuratora w równym przeciągu czasu wpisanym w Księgi hipoteczne dóbr nieruchomości osoby, która za pozbawioną woli jest uznana, albo której doradca sądowy jest wyznaczony, tudzież tych dóbr, na których też osoba ma kapitał zahipotekowany.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; notariusz; kancelaria notarialna; prokurator; wyznaczenie doradcy; księgi hipoteczne]

Art. 132.

Skazany prawomocnie wyrokiem naocznym na karę główną, z prawa pozbawionym jest własnej woli. Wyrok natychmiast po osiągnięciu prawomocności powinien być, za dopilnowaniem prokuratora lub którejkolwiek strony interessowanej, wpisanym na tablice, o których w poprzedzającym artykule jest mowa, tudzież w Księgi hipoteczne dóbr nieruchomości osoby bezwłasnowolnej, jako też i tych, na których też osoba ma kapitał zahipotekowany.

[hasła: wyrok oczny; ubezwłasnowolnienie; prawomocność; prokurator; księgi hipoteczne]

Art. 133.

Pozbawienie woli z powodu niedołężności, pomieszania zmysłów lub szaleństwa, albo wyznaczenie doradcy, osiąga swój skutek zaraz od zapadnięcia wyroku, a pozbawienie woli wskutek kary sądowej od ogłoszenia skazanemu przez Sąd karny wyroku prawomocnego. Wszelkie czynności przez pozbawionego własnej woli lub też bez asystencji doradcy przez osobę, której tenże jest wyznaczony, później przedsięwzięte, z prawa będą nieważne. Jednak unieważnienie czynności tyczących się dóbr nieruchomości albo należności hipotekowanych osoby własnej woli pozbawionej, albo doradcę wyznaczonego mającej, nie może być przeciw trzeciemu

dobrej wiary nabywcy poszukiwanym, jeżeli wyrok w Księgi hipoteczne, stosownie do przepisów art. 131 i 132 wpisanym nie był, w czasie podania do tychże ksiąg prawa przez tegoż trzeciego nabytych.

[hasła: choroba umysłowa; niedołężność; ubezwłasnowolnienie; doradca; dobra wiara; księgi hipoteczne]

Art. 134.

Czynności, która nastąpiły przed wyrokiem pozbawienie woli z powodu niedołężności, pomieszania zmysłów albo szaleństwa uznającym, mogą być unieważnione, jeżeli w czasie ich przedsięwzięcia przyczyna do pozbawienia woli oczywistą albo powszechnie wiadomą była, nie naruszając jednak praw trzeciego w dobrej wierze nabytych.

[hasła: choroba umysłowa; niedołężność; księgi hipoteczne]

Art. 135.

Po śmierci osoby, która przed swym zejściem za pozbawioną własnej woli wyrokiem uznaną nie została, i względem której nawet żądanie o to do Sądu wniesione nie było, nie mogą być zaskarżane jej czynności, z przyczyn niedołężności, pomieszania zmysłów albo szaleństwa, chyba że dowód stanu takowego z samego już aktu zaskarżonego wykazuje się.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; choroba umysłowa; niedołężność]

Art. 136.

Gdy wyrok I Instancji pozbawienie woli uznający stał się prawomocnym lub w apelacji potwierdzonym został, również gdy wyrok naoczny na karę główną skazujący stał się prawomocnym, opieka nad pozbawionym własnej woli urządzoną będzie podług przepisów Tytułu *O małoletności, o opiece i usamowolnieniu*. Urzędowanie tymczasowego zarządcy ustaje i tenże zda rachunek opiekunowi, jeżeli sam opiekunem nie został. Jeżeli jednak pozbawiony własnej woli jest małoletnim pod opieką zostającym, opieka nad nim jako małoletnim prowadzoną być powinna nadal, aż do jego pełnoletności.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; opiekun; rachunki z zarządu majątkiem]

Art. 137.

Mąż z prawa jest opiekunem żony swojej pozbawionej własnej woli.

[hasła: żona; mąż; ubezwłasnowolnienie; opiekun]

Art. 138.

Żona może być przez Radę rodzinną mianowana opiekunką męża swego, a w takim razie ustawi też Rada sposób i warunki zarządzania, wolno jednak będzie żonie zaskarżyć jej uchwałę do Trybunału I Instancji, gdyby się przez nią pokrzywdzoną być mniemała. Aż do postanowienia Rady rodzinnej względem nadania lub nienadania żonie opieki, też żona tymczasowo zarządzać powinna.

[hasła: rada rodzinna; żona; mąż; zarząd majątkiem męzkim; Trybunał I Instancji; opieka nad ubezwłasnowolnionym]

Art. 139.

Gdyby osoba własnej woli pozbawiona nie miała małżonka do sprawowania opieki zdolnego, albo gdyby Rada rodzinna postanowiła żonie nie nadać opieki, wtenczas opieka samym przez się prawem należy do ojca lub matki, stosownie do przepisów Oddziału I, Działu II i Działu VIII Tytułu *O małoletności, opiece nad małoletnimi i usamowolnieniu*.

[hasła: rada rodzinna; ubezwłasnowolnienie; matka; ojciec; opieka nad ubezwłasnowolnionym]

Art. 140.

Gdy osoba własnej woli pozbawiona nie ma małżonka, ani ojca i matki, równie gdy ciż znajdują się w przypadku wyłączenia od opieki albo prawnego wypowiedzenia się, mianowany będzie opiekun przez Radę rodzinną lub opiekunczą, podług prawideł Oddziału IV Działu I i VIII Tytułu *O małoletności, opiece nad małoletnimi i usamowolnieniu*.

[hasła: rada rodzinna; opieka nad ubezwłasnowolnionym; rada opiekunczą]

Art. 141.

Dział II, III i IV Tytułu I stosują się do opieki nad pozbawionym własnej woli.

[hasła: opieka nad ubezwłasnowolnionym; odpowiednie stosowanie przepisów]

Art. 142.

Nikt oprócz małżonków, wstępnych i zstępnych, obowiązany nie jest dłużej jak 10 lat sprawować opieki nad pozbawionym własnej woli, po upłynieniu tego czasu może żądać opiekun główny i opiekun przydany, aby kto inny w miejsce jego był mianowany, i powinien to otrzymać.

[hasła: opieka nad ubezwłasnowolnionym; małżonek; wstępni, zstępni; opiekun główny; opiekun przydany]

Art. 143.

Pozbawiony własnej woli porównanym jest z małoletnim co do osoby i majątku swego, nie jest jednak mocen zawierać związków małżeńskich, ani majątkiem swoim przez testament rozporządzać. Prawa *O opiece nad małoletnimi* stosują się i do opiek na pozbawionym własnej woli, z wyjątkami co do pozbawionych własnej woli wskutek kary sądowej, które przez prawo są postanowione.

[hasła: opieka nad ubezwłasnowolnionym; testament; zawarcie związku małżeńskiego; małżeństwo]

Art. 144.

Przychody pozbawionego własnej woli, z powodu niedołężności, pomieszania zmysłów lub szaleństwa powinny być szczególnie na osłodzenie losu i przyśpieszenie wyleczenia jego obracane. Rada familijna stosownie do rodzaju choroby i stanu majątku będzie mogła postanowić, czyli ma być w prywatnym mieszkaniu opatrywany, czyli też do domu zdrowia albo nawet do szpitala przeniesiony.

[hasła: rada familijna; opieka nad ubezwłasnowolnionym; choroba umysłowa; niedołężność; leczenie ubezwłasnowolnionego]

Art. 145.

Gdy osoba własnej woli pozbawiona ma jedno lub więcej dzieci pełnoletnich, Rada familijna postanowić może względem sposobu zarządzania majątkiem, może takowy zarząd pomiędzy dzieci podzielić, a nawet im pewny udział majątku zadatkowy na przyszły spadek uchwalić, również gdy dziecię osoby własnej woli pozbawionej ma wejść w związki małżeńskie, oznaczenie posagu albo ilości zadatkowej na przyszły udział spadkowy, jako też i inne małżeńskie umowy, zależeć będą od uznania w tej mierze Rady familijnej. Uchwały w tych przedmiotach wtenczas dopiero wykonane będą, gdy przez Trybunał, po wysłuchaniu wniosków prokuratora, potwierdzone zostaną.

[hasła: rada familijna; pełnoletnie dzieci; zarząd majątkiem ubezwłasnowolnionego]

Art. 146.

Pozbawienie własnej woli oraz ograniczenie w czynnościach cywilnych, stosownie do art. 129 przez przyznanie doradcy sądowego, ustaje, z ustaniem przyczyn, które do niego powodem były.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; ograniczenie zdolności do czynności prawnych; doradca sądowy]

Art. 147.

Gdy uznane było z przyczyny niedołężności, pomieszania zmysłów lub szaleństwa, zniesienie zawyrokowany tylko być może przy zachowaniu formalności do otrzymania wyroku pozbawienie własnej woli postanawiającego przepisanych, jednak i sam pozbawiony własnej woli albo doradcę sądowego wyznaczonego mający, mocen jest domagać się takowego zniesienia, a Trybunał może przedsięwziąć badanie, oraz dalsze postępowanie, chociażby zdanie Rady familijnej było przeciw przywróceniu własnej woli. Pozbawiony woli albo doradcę sądowego mający, nie może się wrócić do używania praw swoich, aż po wyroku zniesienia.

[hasła: rada familijna; choroba umysłowa; niedołężność; ubezwłasnowolnienie; doradca sądowy]

Art. 148.

Pozbawienie własnej woli wskutek kary sądowej ustaje samym przez się prawem, przez wycierpienie kary lub ułaskawienie.

[hasła: ubezwłasnowolnienie wskutek orzeczonej kary; ułaskawienie; odbycie kary]

Art. 149.

Żaden wyrok w przedmiocie tyczącym się pozbawienia własnej woli albo mianowania doradcy nie może być wydanym bądź w I Instancji, bądź w apelacji, jak tylko po wysłuchaniu wniosków prokuratora.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; doradca sądowy; prokurator]

Dział II.

O doradcy sądowym.

Art. 150.

Marnotrawnemu zabroniono być może, ażeby bez asystencji doradcy przez Sąd wyznaczonego, w sądach jako strona nie stawał, układów pojednawczych nie zawierał, długów nie zaciągał, kapitałów nawet ruchomych nie odbierał i z odebranych nie kwitował, dóbr nieruchomości lub kapitałów hipotekowanych nie zbywał, ani hipoteką nie obciążał.

[hasła: doradca sądowy; marnotrawca; zdolność do czynności sądowych; ograniczenie w zdolności do czynności sądowych]

Art. 151.

Zabronienie działań bez asystencji doradcy przez tych samych żądane być może, którzy podług art. 122 mają prawo domagać się pozbawienia kogo własnej woli, a

takowe ich żądanie tymże samym sposobem roztrząsane i sądzone być powinno. Również zabronienie takowe tylko przy zachowaniu takichże samych formalności zniesione być może.

[hasła: ubezwłasnowolnienie; doradca sądowy]

Tytuł III.

O zastosowaniu niniejszego prawa.

Art. 152.

Tytuły X i XI Księgi Pierwszej Kodeksu Cywilnego z dniem ogłoszenia niniejszego prawa przestaną być obowiązującymi. Zalecamy przeto i rozkazujemy, ażeby uchwała ta, jako prawo od dnia 1 miesiąca października 1826 r. obowiązujące uważaną, i od kogo należy, dopełnianą była. Dla podania zaś do powszechnej wiadomości umieścić ją w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.

[hasła: wejście ustawy w życie; Kodeks Cywilny; Dziennik Rozporządzeń Rządowych Wolnego Miasta Krakowa]

Działo się na posiedzeniu naszym Senatu w Krakowie dnia 7 kwietnia 1826 r.

[Podpisy] Wodzicki, Mieroszewski – sekretarz generalny Senatu.

(L.S.)

Dzień ogłoszenia jest 1 miesiąca października 1826 r.

[Podpis] Nowakowski – sekretarz ekspediujący Senatu.